

2015 ITB BERLİN TURİZM BORSASI FUARI SONUÇ RAPORU

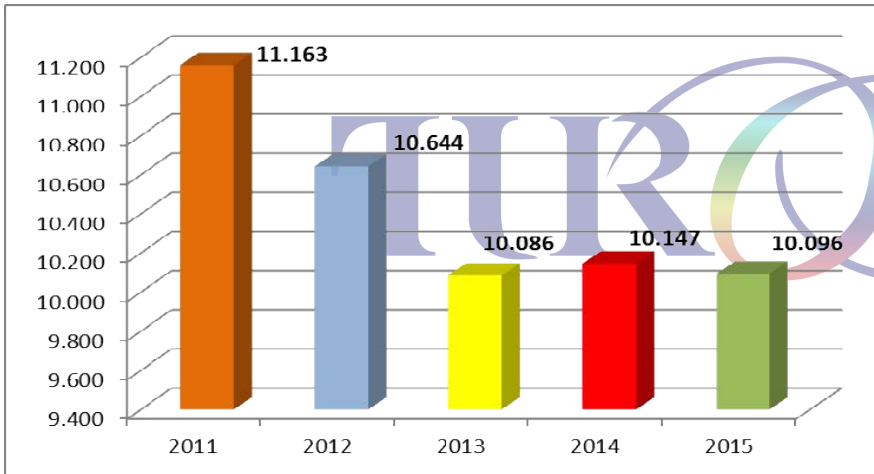

ITB BERLİN TURİZM FUARI

Sektörümüz açısından en büyük buluşma noktası olarak kabul edilen ITB Turizm Borsası 04-08 Mart 2015 tarihleri arasında Almanya'nın Başkenti Berlin'de 49. kez gerçekleştirildi.

Fuar idaresi tarafından yapılan açıklamaya göre ITB 2015'e toplam 186 ülkeden (189 / 2014 - 188 / 2013) 10.096 kuruluş (10.147 / 2014 - 10.086 / 2013) stand alarak katılmıştır

Tablo-1 Yıllara Göre Stand Sayıları

Yıllar	Stand Sayısı
2011	11.163
2012	10.644
2013	10.086
2014	10.147
2015	10.096

ITB Berlin fuarı, sergileme alanlarının yanında katılımcılar ve profesyonellere yönelik tamamına yakını ücretsiz olarak düzenlenen 200'ün üzerinde panel, konferans ve seminer ile ön plana çıkmıştır. Söz konusu organizasyonlar profesyonellerin vizyonlarına yaptığı katkının yanında sektörün gelişimine ışık tutmuştur. "Paylaşım ekonomisi", "Gelecekte otel odalarının yapısı", "Sosyal Medyanın otel pazarlamasına etkisi", "Geleceğin otelleri", "Online Turizm", "E-Turizm ve kriterler", "Turizmde güvenliğin önemi", "Spa ve Sağlık Turizmde trendler", "İklim değişikliğinin turizmde etkileri", "Bisiklet turizmi ve bisiklet rotaları", "Turizmde sürdürülebilirlik" konuları düzenlenen yüzlerde panelden bazılarıdır.

Fuarda, ülkeler ve destinasyonların yanında turizm teknolojisi ve tur operatörleri bölümlerinin yoğun ilgi gördüğü gözlemlenmiştir. Seyahat teknolojileri bölümü toplam 4 hol ile (Hol No; 5.1, 6.1, 8.1) en çok katılım sağlanan alan olmuştur. Kruz ve Kültür holleri de ilgi gören diğer bölümler olmuştur.

Fuara toplam 175 bin ziyaretçi katılmış olup, katılımcıların 115 bininin profesyonel (114 bin / 2014, 109 bin / 2013) ziyaretçilerden oluştuğu fuar idaresince açıklanmıştır. Ziyaretçilerin %43'ü yurt dışından katılanlardan oluşmuştur. Yurt dışı katılımcılar ortalama 2.4 gün (2.1 gün / 2014) fuarı ziyaret etmiştir.

ITB bir sonraki yıl 09-13 Mart 2016 tarihleri arasında Berlin'de gerçekleştirilecektir. Partner ülke ise Maldivler olacaktır.

TÜRKİYE STANDI

Berlin Kültür ve Tanıtma Müşavirliğinin başarılı organizasyonunda düzenlenen 3.079 metrekare büyüklüğündeki Türkiye standında kamu/özel sektör temsilcilerinden oluşan 116 stand ve toplam 120 katılımcı ile fuara katılım sağlandı.

2016 yılında Antalya'da düzenlenecek Dünya Botanik Exposu ve çeşitli alternatif turizm ürünlerimiz dikkate alınarak renkli bir Türkiye standı hazırlandı. Türkiye'nin bitki örtüsünden oluşan toplam 83 ağaç ve 3185 çiçek stand içerisinde yer aldı. Bu yıl katılım sağlanan diğer

fuarlarda da olduğu üzere Çanakkale Zaferi'nin 100. yılı nedeniyle anma köşesi tasarlandı. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan "Dünya'nın En Büyük Müzesi Türkiye" projesi kapsamında fotoğraf sergisi stand alanı içerisinde yer aldı.

Türkiye standı katılımcılar tarafından işlev, görsel ve alan kullanımı bakımından beğeni topladı. Diğer yandan, fuar alanında gerçekleştirilen resepsiyon katılımcılar tarafından büyük takdir almış söz konusu resepsiyona çok sayıda turizm profesyoneli katılmıştır.

Fuar Merkezi dışında yer alan çok sayıda Türkiye reklamlarının standı gelen ziyaretçi sayısına olumlu katkı yaptığı görülmüştür.

TUROB STANDI

TUROB standında katılımcılara ülkemizi ve İstanbul'u tanıtan Almanca, İngilizce tanıtım materyalleri (kitap, DVD, harita), Hotel&Travel Guide, İstanbul Shopping Fest, howtoistanbul, İstanbul Akvaryum, Vialand, Expo2016 ve Ankara Shoppingfest tanıtım malzemeleri ile üyeler tarafından sağlanan promosyon malzemelerinin dağıtımı yapılmıştır.

ITB Berlin Turizm Fuarına TUROB Başkanı Timur Bayındır'da katılmış, fuar süresince çeşitli temaslarda bulunmuştur.

Berlin Büyükelçisi H.Avni Karslıoğlu tarafından Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ve fuar katılımcıları için T.C.Berlin Büyükelçiliğinde düzenlenen resepsiyona İstanbul Vali Yardımcısı İsmail Gültekin, TUROB Başkanı Timur Bayındır, TUROB Başkan Yardımcısı Armin Zerunyan ve TUROB Genel Müdürü İsmail Taşdemir katılmıştır.

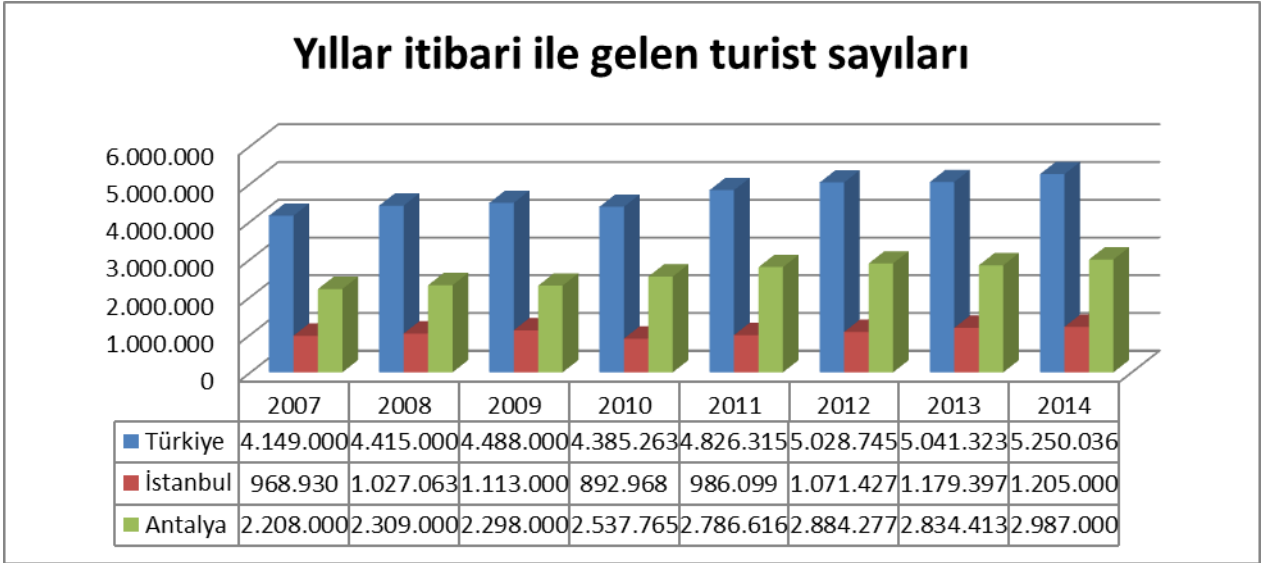
Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı Prof.Dr.Haluk Dursun, Tanıtma Genel Müdürü İrfan Önal, Tanıtma Genel Müdür Yardımcısı Dr. Cengiz Aydın ve Berlin Kültür ve Tanıtma Müşaviri Dr. Tahsin Yılmaz'ın katılımı ile gerçekleştirilen "Basın Toplantısı"na İstanbul Vali Yardımcısı İsmail Gültekin, TUROB Başkanı Timur Bayındır ve TUROB Genel Müdürü İsmail Taşdemir katılmıştır.

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) ve Dünya Otelciler Birliği (IH&RA) tarafından gerçekleştirilen ve sektördeki gelişmelerin değerlendirildiği toplantıya TUROB Başkan Yardımcısı ve IH&RA Genel Sekreteri Armin Zerunyan katılmıştır.

Türkiye-Almanya Turizmi

Almanya ülkemizin en önemli turizm pazarı konumundadır. Ülkemize gelen turist sayısı istikrarlı seyrini sürdürmektedir. 2014 yılı içerisinde Almanya'dan Türkiye'ye gelen turist sayısı bir önceki yıla oranla % 4 artışla 5 milyon 250 bin (Antalya 3.0 milyon, İstanbul 1.2 milyon) sayısına ulaşmıştır.

Yıllar itibari ile gelen turist sayıları;

ALMANYA

Dünyada en gelişmiş ve en yüksek verimlilikte sanayi altyapısına sahip ülkelerinden biri olan Almanya, günümüzde ABD, Japonya ve Çin'in ardından dördüncü büyük ulusal ekonomi konumundadır. Yaklaşık 80.9 milyonluk nüfusuyla Avrupa Birliği'nin (AB) en büyük ve en önemli pazarı durumundadır. Nüfusun 42.7 milyonu aktif olarak çalışma hayatının içerisinde yer almaktadır. Alman ekonomisini ana hatları ile imalat sanayi ve hizmet sektörleri oluşturmaktadır. En önemli imalat sektörleri otomotiv, sanayi makineleri ve kimya sanayi iken son yıllarda telekomünikasyon sektörü de önde gelen faaliyet alanlarından biri haline gelmiştir.

Almanya'nın en önemli doğal kaynağı kömürdür. Almanya dünyanın en büyük kömür üreticisidir. Ülkede 2,5 milyar ton taş kömürü ve 40,5 milyar ton linyit rezervi bulunmaktadır.

Almanya Federal İstatistik Ofisi'nin (Destatis) verilerine göre, ülkenin 2014 yılı Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) artışı, yüzde 1'lik beklentinin üzerine çıkarak yüzde 1,6 düzeyinde gerçekleşti. Büyüme, 2014 yılının son çeyreğinde ise bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 0,7 arttı. Beklentiler ülke ekonomisinin geçen yılın son çeyreğinde yüzde 0,3 büyümesi yönündeydi. 2015 yılında yüzde 1,3 ve 2016 yılında ise yüzde 1,5 büyüme beklenmektedir.

Enflasyon oranı %0,9, İşsizlik oranı ise Avrupa Birliği'nin en düşük oranı olarak %4,9 olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında işsizlik oranının %4,8'e düşürülmesi hedeflenmektedir.

Ülkede kişi başına düşen milli gelir 46.268 US Dolar olup 1.133 milyar US Dolar İhracat, 916.6 milyar US İthalat ve 216.9 milyar US Dolar ihracat dengesi sağlanmıştır.

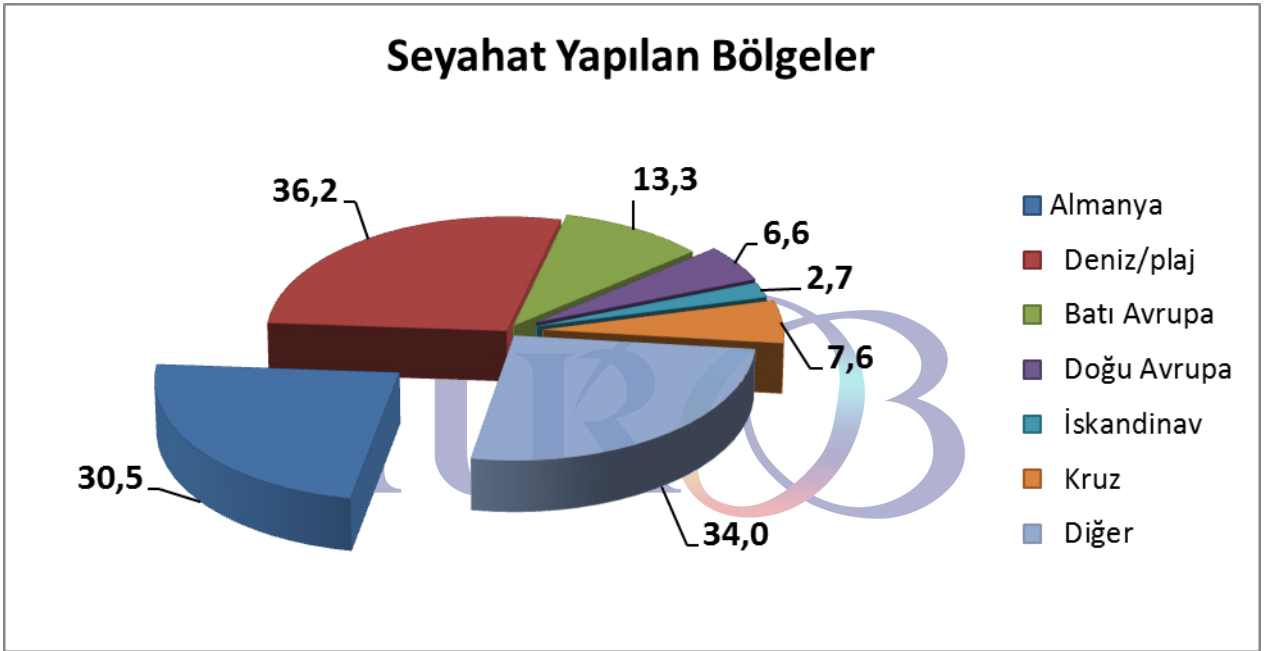

2014 yılında Almanya'da turizm sektörü 97 milyar Euro tutarında ekonomi oluşturmuştur. 2014 yılında Almanya'yı 32.9 milyon turist ziyaret etmiştir. Ülkeye gelen turistler kişi başına yaklaşık 1.300 US Dolar harcama ve toplam 75.5 milyon geceleme yapmıştır. Avrupa kıtasından Almanya'ya gelen ziyaretçi sayısı 27 milyon'a çıkmıştır. 2020 yılında yabancı turist geceleme sayısının 80 milyon'a ulaşması beklenmektedir.

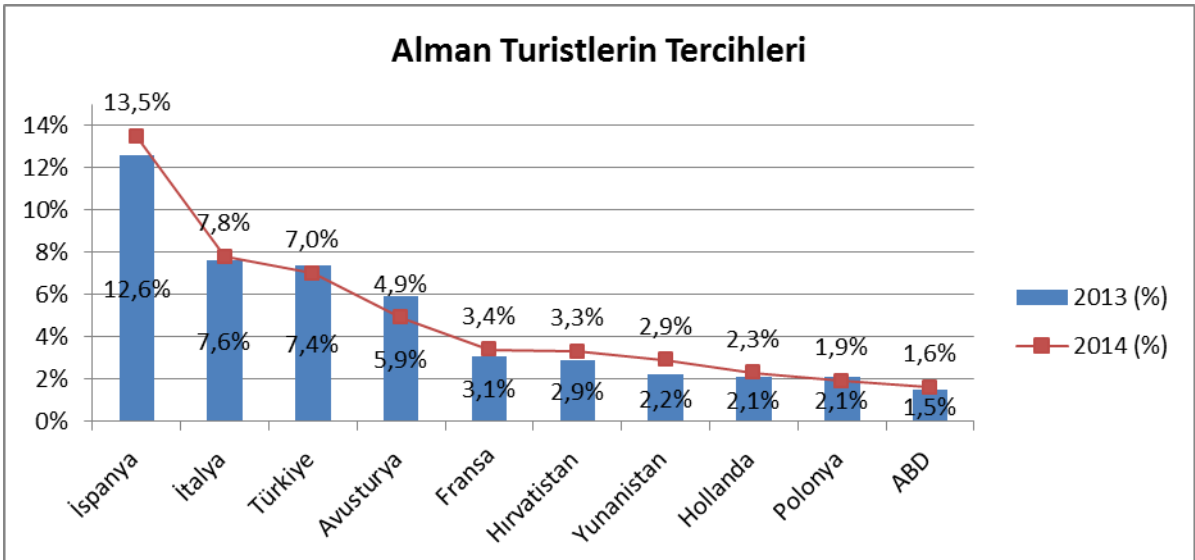
Yurt içinde ise Almanlar 2014 yılında iç turizm amacı ile yapılan seyahatlerde 348.5 milyon geceleme yapmışlardır. Bu rakamlar Alman vatandaşlarının ülkelerinin içerisinde yaptıkları seyahatler neticesinde aynı zamanda önemli derecede iç turizme katkı yaptıklarını ortaya koymaktadır.

Alman vatandaşları 2014'te 5 gün ve üzeri seyahatler dikkate alındığında toplam 70,3 milyon tatil seyahati yaptı. Seyahatler için yaklaşık 69.9 Milyar Euro harcama yapılmıştır. Ortalama tatil süresi 10,2 gün (2013 / 10,3 gün) olarak ölçülmüştür.

Seyahatlerin%30'5'i ülke içerisinde yapılırken, % 69,5'i ülke dışına yapılmıştır. Seyahat yapılan bölgeler;

Yurt dışında en çok tercih edilen ülkeler;

olarak sıralanmaktadır.

Şehir turizminde ise Londra, Paris, Amsterdam, Viyana, Barselona ve Prag sırası ile en çok ziyaret edilen şehirler olmuştur.

Ciro ve müşteri sayısına göre Alman tur operatörleri sıralaması ise değişmedi. 2014 yıl sonu itibari ile;

Tur Operatörü	Pazar Payı (%)
TUI Deutschland	16,7
Thomas Cook	13,1
DER Touristik	12,2
FTI	8
Alltours	5,6
Aida Cruises	4,9
Schauinsland Reisen	3,7

2014 yılında Almanya Havalimanlarına toplam 207.7 milyon yolcu (201.6 milyon/2013) gelmiştir.

Almanya'da toplam 34.408 konaklama tesisinde 950 bin 216 oda, 1 milyon 713 bin yatak bulunmaktadır. 2014 yılında Almanya genelinde otellerin ortalama doluluk oranı %66.9, ortalama günlük oda satış fiyatı ise 94.40 Euro olarak kaydedilmiştir.

BERLİN

Almanya turizm ve ekonomisinin önde gelen şehirleri arasında yer alan Berlin'in nüfusu 3.5 milyon'dur. 1991 yılında Alman parlamentosunun kararı ile başkent seçilmiştir.

Berlin'in dünyanın değişik bölgelerinden toplam 18 kardeş şehri bulunmaktadır. İstanbul 1989, Antakya/Hatay ise 2006 yılından beri Berlin ile kardeş şehirdir.

Berlin'i 2014 yılında 4.5 milyon yabancı (+%5.2 / 2013), 7.3 milyon yerli (+%4.6 / 2013) turist ziyaret etmiştir.

2014 yılı verilerine göre; Berlin'de turistler toplam 28.7 milyon geceleme (16.2 milyon yerli, 12.5 milyon yabancı) gerçekleştirmiş ortalama turist başına kalış süresi ise 2.4 gün (2.2 gün yerli, 2.8 gün yabancı) olarak kaydedilmiştir.

Almanya'nın Başkenti Berlin'e seyahatlerin genellikle Fuar, Kongre, Kültür, Alışveriş, Diplomatik ve siyasi görev, Eğlence ve City Break amaçları ile gerçekleştiği belirlenmiştir. Berlin'e 2014 yılında gelen Danimarka, Rus ve İsviçreli turistlerin %48 gibi yüksek bir oranı "Repeat Visitor" konumundadır. Alışveriş turizmi amacı ile gelen yabancı ülke vatandaşlarından Çin 594, Ukrayna 430, Rusya 366, ABD 338 ve Araplar 331 Euro ortalama harcama yapmışlardır.

Berlin'de konaklama tesisi sayısı 788 (2013 / 786 adet) olup toplam yatak sayısı 164.399'dur. (2013 / 132.600). Konaklama tesislerinin 232'si otel (70.239 yatak), 301'i Bed&Breakfast Otel (39.594 yatak) ve 255'i ise (24.566 yatak) diğer tesislerden oluşmaktadır. 2014 yılında konaklama tesislerinde ortalama doluluk oranı %60,0 (2013 / %56,4 2012 / %54.5) olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılında Berlin'e en çok turist gönderen ülkeler ve geceleme sayıları;

Ülke	Turist Sayısı	Önceki Yıla oran	Geceleme Sayısı	Önceki Yıla oran
İngiltere	481.314	6.8	1.279.943	7.8
İtalya	299.811	6.7	931.895	10.4
ABD	345.513	5.3	923.015	10.5
Hollanda	295.924	4.9	826.953	8.1
Danimarka	233.270	2.0	660.770	3.6
İspanya	217.871	7.3	658.729	8.9

2014 yılında Türkiye'den 43.694 (+%17 / 2013) turist Berlin'e gitmiş ve toplam 113.674 geceleme (+%18.2 / 2013) gerçekleştirmişlerdir.

2014 yılında Berlin Duvarının yıkılışının 25. Yıldönümü nedeniyle yapılan kutlama ve etkinliklere çok sayıda terli ve yabancı ziyaretçi gelmiştir.

Berlin, modern fuar merkezine sahip olmanın avantajlarını ortaya koyan şehirlerin başında yer almıştır. 2014 yıl boyunca şehirde düzenlenen 131.000 organizasyona 11 milyona yakın kişi katılmış, katılımcılar şehirde 7 milyon geceleme yapmıştır. Organizasyonlara yurt dışından 2.1 milyon kişi katılmış olup başka bir anlatımla organizasyon amacı ile şehre gelen ziyaretçilerin beşte biri yabancılardan oluşmuştur. Organizasyon katılımcılarından 2.2 milyar Euro gelir sağlanmış olup günlük kişi başı harcama 232 Euro olarak hesap edilmiştir.

Aygün Şirketler Grubu "Titanic Hotels" ve "Hasır" markası ile Berlin'de büyümeye devam ediyor.

Berlin'de Türk yatırımcıların otel ve nitelikli restoran sayısında artış gözlemleniyor. Aygün Şirketler Grubu tarafından Berlin'in merkezinde hayata geçirilen 4 yıldızlı Titanic Confort Mitte Hotel ve 5 yıldızlı Titanic Deluxe Berlin Hotel'in ardından 3.Titanic oteli de kısa süre içerisinde faaliyete başlayacak. Diğer yandan, Aygün Şirketler Grubu, Berlin'in gastronomi alanındaki en önde gelen Hasır restoranlarının da sahibi. Berlin'de toplam 14 adet restoranı bulunan grup kısa süre içerisinde restoran sayısını 20'ye çıkaracak. Aska Hotels ise geçtiğimiz günlerde Berlin'in köklü otellerinden Hotel President'i satın aldı.

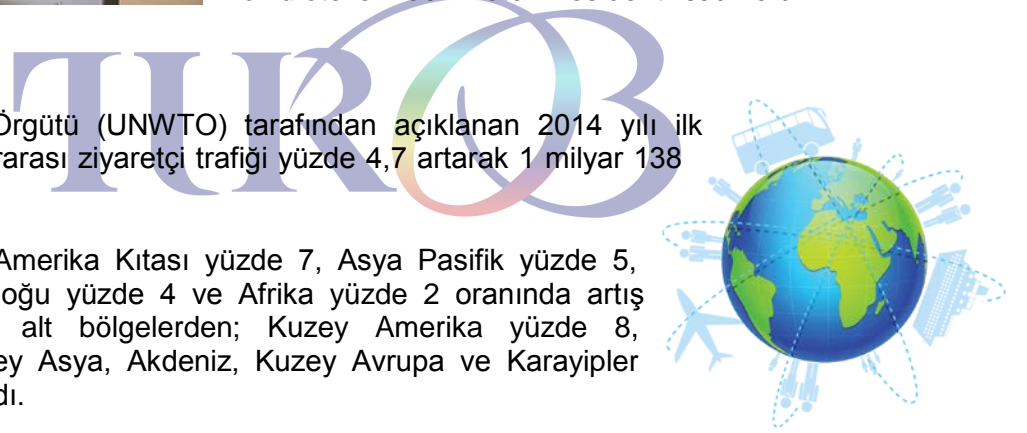
DÜNYA TURİZMİ

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) tarafından açıklanan 2014 yılı ilk sonuçlarına göre uluslararası ziyaretçi trafiği yüzde 4,7 artarak 1 milyar 138 milyona çıktı.

Ziyaretçi trafiği Amerika Kıtası yüzde 7, Asya Pasifik yüzde 5, Avrupa yüzde 4, Ortadoğu yüzde 4 ve Afrika yüzde 2 oranında artış gösterdi. Öte yandan alt bölgelerden; Kuzey Amerika yüzde 8, Kuzeydoğu Asya, Güney Asya, Akdeniz, Kuzey Avrupa ve Karayipler yüzde 7'şer artış yakaladı.

En çok ziyaretçi çeken ve gönderen Avrupa 2014'te yüzde 4 gelişme gösterirken, 22 milyon dolayında daha fazla ziyaretçi aldı. Avrupa toplamda 588 milyon ziyaretçiye ulaştı. Avrupa içinde büyümeyi, Kuzey ve Güney Avrupa ile Akdeniz kıyıları sürükledi. Diğer yandan Batı Avrupa yüzde 2 gelişirken, Orta ve Doğu Avrupa 2013 yılını tekrar etti. 2013'e göre 13 milyon daha fazla ziyaretçi çeken Asya ve Pasifik 263 milyon kişiye ulaşırken en iyi performans Kuzeydoğu Asya ile Güney Asya'da kaydedildi. Okyanusya yüzde 6 ve Güneydoğu Asya da yüzde 2 gelişme yaşadı.

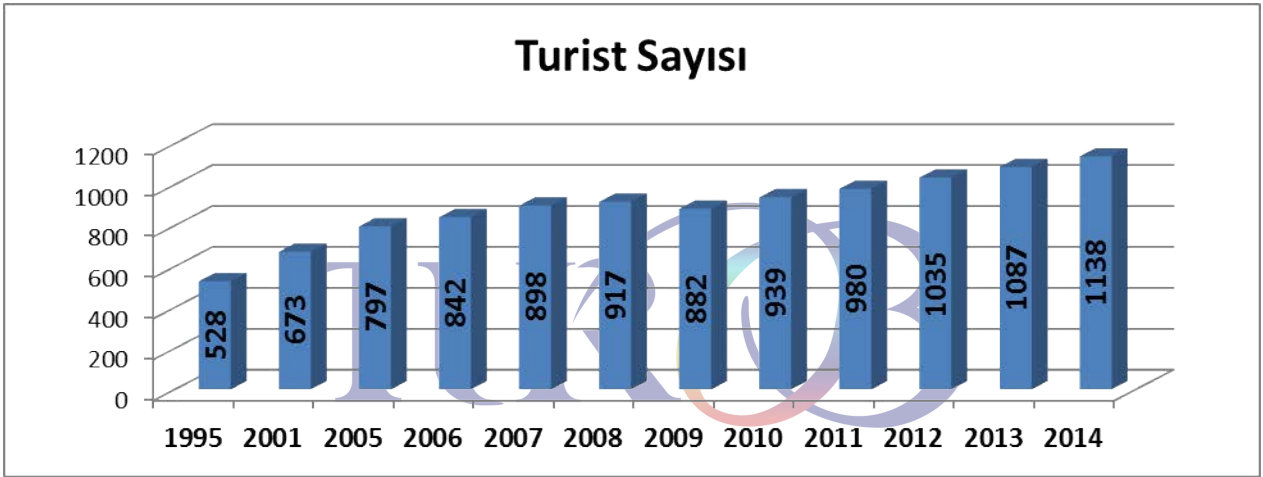
Amerika kıtasında da yüzde 7'lik büyüme 13 milyon ilave ziyaretçi ile sağlandı. 181 milyon ziyaretçi trafiğine ulaşan bölgede, Kuzey Amerika yüzde 8, Meksika yüzde 10'dan fazla büyürken Karayipler yüzde 7, Orta ve Güney Amerika da yüzde 6'şar yükseldi. 2014'te yüzde 4 büyüyen Ortadoğu ise 2 milyon fazla ziyaretçi ile 50 milyona ulaştı. Afrika ise 56 milyona ziyaretçiye ulaştı

2014 Yılı Dünya Turist sayısı;

Bölge	Artış Oranı	Artan Turist Sayısı	Toplam Turist Sayısı
Avrupa (Kuzey, Güney Avrupa ve Akdeniz %7, Batı Avrupa %2, Orta ve Doğu Avrupa % 0)	4%	22 milyon	588 milyon
Asya Pasifik (Kuzey, Doğu, Güney Asya % 7, Okyanusya %6, Güney Doğu %2)	5%	13 milyon	263 milyon
Amerika (Kuzey Amerika %8, Karibik %7, Orta ve Güney Amerika %6)	7%	13 milyon	181 milyon
Ortadoğu	4%	2 milyon	50 milyon
Afrika	2%	1 milyon	56 milyon

Yıllar itibari ile dünya turist sayısı (milyon);

2015 yılında dünya turist sayısında % 3 ila 4 arası artış olacağı tahmin edilmektedir. Dünya turist sayısının 2020'de 1.4 milyar, 2030'da ise 1.8 milyara ulaşması beklenmektedir.

2015 yılında bölgelere göre beklenti;

Bölge	Beklenti (%)
Dünya	3-4
Asya-Pasifik	4-5
Amerika	4-5
Avrupa	3-4
Afrika	3-5
Ortadoğu	2-5

Dünya turizmi ile ilgili olarak, IPK kuruluşu tarafından ITB Berlin fuarında "World Travel Monitor" raporu açıklandı. Raporda, dünyada son dönem yaşanan politik ve ekonomik olumsuzluklara karşın seyahat sektörünün 2015 yılında %4-5 aralığında büyüyeceği belirtilmektedir. Avrupa, Çin Halk Cumhuriyeti ve ABD ekonomisindeki olumlu gelişmelerin sektöre de yansıtacağı öngörülmektedir. Rapora ilişkin diğer konu başlıkları aşağıda yer almaktadır.

- 2015 yılında yurt dışı seyahatlerde %4-5 artış beklenmektedir.
- Turistlerin yurt dışı turizm harcamaları 2014 yılında % 6 artarak 1.750 Milyar Dolar'a çıktı.
- Turist sayısı ve turizm amaçları dikkate alındığında son 5 yılda şehir turizmi %58, tatil turizmi %28, sahil turizmi ise %18 büyümeye kaydetmiştir. Bu durum turizmin çeşitliliğini ve uzun süreli kıyı turizminin yerine kısa süreli ve daha sık olmak üzere şehir turizmine ilginin arttığını göstermektedir.
- 2014 turist geliş oranları dikkate alındığında; Asya-Pasifik %8, Güney ve Kuzey Amerika yüzde %5, Afrika ve Ortadoğu %4 ve Avrupa % 3 büyümeye sağladı. Ancak, turist sayısı açısından Avrupa açık ara birinciliğe devam etmektedir.

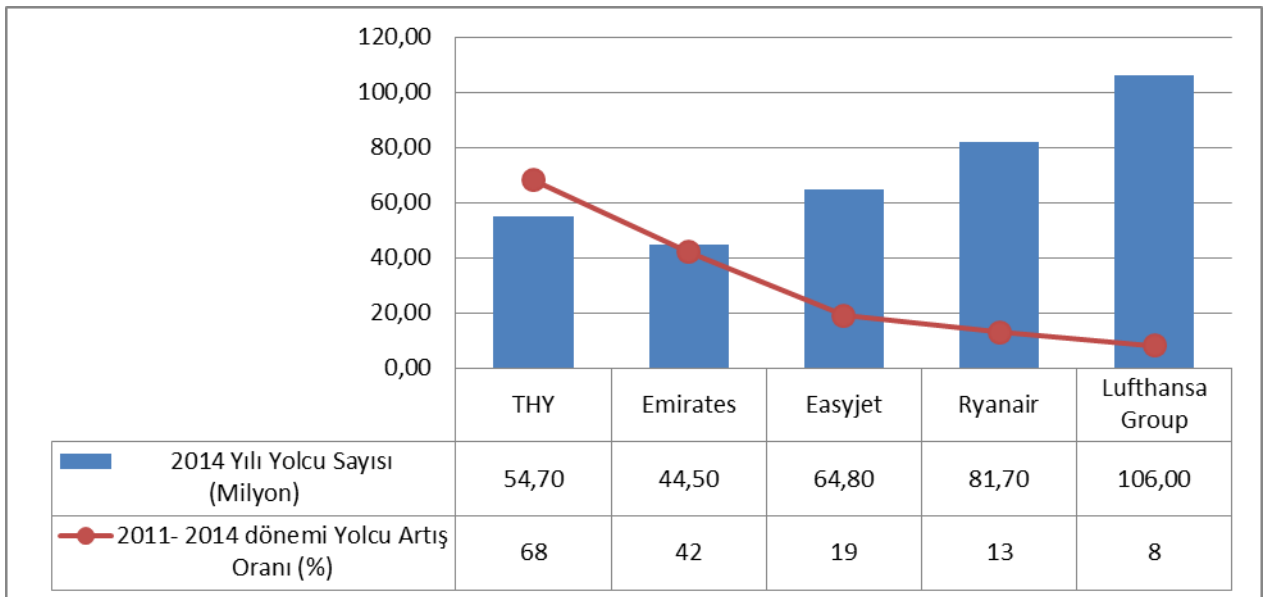
DÜNYADA HAVACILIK

Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği IATA verilerine göre, 2014 yılında dünyadaki toplam uçak yolcu sayısı beklentinin üzerinde gerçekleşerek %5,7 artışla 3 milyar 306 milyon yolcuya, toplam gelir ise %4,7 artışla 751 milyar dolara çıkmıştır. 2015 yılında yolcu sayısının % 7 artışla 3 milyar 530 milyon yolcuya, toplam gelirin ise %4.2 artışla 783 milyar dolara çıkması beklenmektedir.

Yolcu sayısı ve Toplam gelirin yıllar itibari ile gelişimi;

Yıl	Yolcu Sayısı (Milyar)	Gelir (Milyar USD)
2004	2,078	379
2005	2,225	413
2006	2,350	465
2007	2,556	510
2008	2,594	570
2009	2,479	476
2010	2,681	564
2011	2,845	642
2012	2,977	706
2013	3,134	717
2014	3,306	751
2015	3,530	783

Yapılan bir araştırma, Türk Havayollarının son yıllarda yaptığı atılımlar sonucunda yolcu sayısında rakiplerine fark attığını göstermektedir.

SONUÇ;

1. ABD Dolarının değerlenmeye başlaması, EURO'daki düşüş, petrol fiyatları ile enflasyon ve faiz oranlarındaki önemli gerilemeler, bazı bölgelerde ortaya çıkan siyasal ve ekonomik krizler dikkate alındığında ITB'nin zamanlamasının orta ve uzun vadeli planlamaları çok önemli olduğu gözlemlenmiştir.
2. Alman taticilerin Dolar'daki değerlenme dikkate alınarak ABD seyahatlerinde yavaşlama beklenmektedir.
3. Sağlık turizmi öne çıkmakta, bu alanda ülkeler arası rekabet artmaktadır.
4. Turizm sektöründe kayıt dışı olarak faaliyet gösteren ev ve araba (taksi) kiralama şirketleri ile hükümetlerin etkin olarak mücadele etmesi konusunda turizm kuruluşları girişim başlatmıştır.
5. Rusya Federasyonu ve Ukrayna'da süren siyasal ve ekonomik gelişmeler dikkate alınarak bu ülkelere gelecek turist sayısı ve bu ülkelere yurt dışına çıkacak turist sayısında önemli oranda düşüş yaşanacağı tahmin edilmektedir. Bu ülkelerin ana pazarı olarak ülkemizin olumsuz etkileneceği öngörülmektedir.
6. Alman Seyahat Acenteleri Birliği (DRV)'nin Almanya seyahat pazarındaki son duruma ilişkin raporuna göre, Almanya'da erken rezervasyon eğilimi artış gösteriyor. 2015 Ocak ayı sonu itibarıyla Alman seyahat acentelerinin 2015 yaz sezonuna yönelik rezervasyonlardan elde ettikleri ciro geçen yılın aynı dönemine göre % 5 artış gösterdi. Bir önceki yıl dramatik şekilde düşüş yaşayan Mısır bu yılın en çok erken rezervasyon alan ülkesi konumuna geldi. Mısır'ın %10-14 arasında büyümesi bekleniyor. Bir diğer yıldız ülke ise Yunanistan olacak. Bu ülke için erken rezervasyonda geçen yılın aynı dönemine oranla önemli derecede artış var. İspanya'nın Balear bölgesi ise talepte üçüncü sırada yer alıyor. Türkiye satışlarının ise geçen yılın gerisinde kaldığı açıklanmıştır.
7. Sosyal medya sektörümüzün tanıtım, pazarlama ve iletişim alanındaki etkisini artırarak devam etmektedir. Fuarda en yoğun ilgi bu bölümde gözlemlenmiştir.
8. Türkiye pazarına yönelik olarak, son dakika satışlarında artış yaşanması muhtemel olup işletmelerin planlamalarında bu hususa dikkat etmeleri gerekmektedir.
9. Yapılan değerlendirmeler neticesinde 2015 yılında Almanya'dan ve diğer ülkelere gelecek turist sayısında kayda değer oranda değişim yaşanmayacağı beklenmektedir.

Kaynaklar; TUROB Arşiv, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, TUİK, Berlin Kültür ve Tanıtma Müşavirliği, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, UNWTO, DRV, Destatis, IPK, Dünya Bankası, IMF, Visit Berlin, Berlin Convention Office, ICAO, IATA, fww, fww Daily, Travel One.